

PAPER DETAILS

TITLE: DRAMATİK AKSIYONU SAGLAYAN DEGERLER AÇISINDAN BASAT'IN TEPEGÖZ'Ü
ÖLDÜRDÜĞÜ DESTAN

AUTHORS: Muhammed Abdulbasit SEZER

PAGES: 84-92

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/869900>

Geliş Tarihi:12.09.2019 Kabul Tarihi:10.11.2019

Entry Date: 12.09.2019 Accepted: 10.11.2019

DRAMATİK AKSİYONU SAĞLAYAN DEĞERLER AÇISINDAN BASAT'IN TEPEGÖZ'Ü ÖLDÜRDÜĞÜ DESTAN*

The Epic How Basat Killed Tepegöz In The Value Of Dramatic Action

M. Abdulbasit SEZER**

Özet

Dede Korkut kitabı, asırlar öncesi Oğuz toplumunun ortak duygu, vicdan, akıl ve dünya görüşüyle meydana getirmiş olduğu, tarihi, edebi, sosyolojik ve psikolojik değeri yüksek bir eserdir. Dede Korkut kitabının bu değeri, onun söylem ve bağlamında taşıdığı millî unsurlar ve millî motifler sayesinde. Kültür tarihimizin en önemli miraslarından olan bu anlatılar, genel olarak Oğuzların düşmanları ve kendi aralarında yaptıkları mücadeleleri ele alır. Bunlardan Basat'ın Tepegöz'ü Öldürdüğü Destan ile Duha Koca Oğlu Deli Dumrul Destanı, ele aldığı konular bakımından diğer hikâyelerden ayrılır.

Dramatik aksiyonu sağlayan değerler, tahkiyeye dayalı roman, hikâye, halk hikâyesi, destan ve mesnevi gibi türlerin içerik düzleminin analiz edilip daha net anlaşılması açısından önemlidir. Dramatik aksiyondaki entrik kurgular, ülkü değer ve karşı değer bağlamında değerlendirildiğinde aksiyonun önemli unsurları olan kişiler, kavramlar ve sembollerin metin içerisinde yüklendikleri anlamların içerik analizlerinin derin yapıda ele alınması anlatıya farklı bakış açıları getirmektedir.

Bu çalışmada konusu bakımından Dede Korkut hikâyeleri içerisinde farklı bir yere konumlanan Basat'ın Tepegöz'ü Öldürdüğü Destan'da dramatik aksiyonu sağlayan değer ve göstergelerin anlatı içerisinde birbirleriyle ilişkileri ve çatışmaları ele alınmış, anlatının iki önemli ögesi olan Basat ve Tepegöz üzerine bir okuma demesi yapılmıştır. Çalışmada ülkü ve karşı değerler Ramazan Korkmaz'ın KORA (Korkmaz, 2002) şeması adını verdiği üç farklı görüntü düzeyi (kişi, kavram, sembol) bağlamında ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ülkü değer, karşı değer, Basat, Tepegöz

Abstract

The book Dede Korkut is a work of high historical, literary, sociological and psychological value that Oguz society created with the common emotion, conscience, reason and worldview. This value of Dede Korkut's book is due to the national elements and national motifs that it carries in its discourse and context. These narratives, which are one of the most important legacies of our cultural history, generally deal with the enemies of the Oghuzes and their struggles among themselves. The epic in which Basat killed Tepegöz and the epic of Duha Koca Oglu Deli Dumrul, are distinguished from other stories in terms of the subjects he deals with.

Values that provide dramatic action are important in terms of analyzing and understanding the content plane of genres such as novels, stories, folk tales, epics and mesnevi. When the intriguing fictions in dramatic action are evaluated in the context of ideal value and counter value, the deep analysis of the content analyzes of

* Bu çalışma 20-22 Nisan 2018, Mardin III. Uluslararası Kültür ve Medeniyet Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Doç. Dr., Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi, absezer@hotmail.com, abdulbasit.sezer@dicle.edu.tr

the meanings that individuals, concepts and symbols are attributed in the text brings different perspectives to the narrative.

In this study, the relationship between the values and indicators that provide dramatic action and the conflicts in the narrative have been discussed in the epic that Basat killed Tepegöz, which has a distinctive position and a reading statement has been made on Basat and Tepegöz, who are the two important elements of the narrative. In this study, idealism and counter values are discussed in the context of three different image levels (person, concept, symbol) in which Ramazan Korkmaz calls KORA scheme.

Keywords: Ideal value, counter value, Basat, Tepegöz

Giriş

Kültür tarihimizin önemli miraslarından biri olan Dede Korkut kitabı, Oğuzların yaşamları etrafında şekillenen olayların, mücadelelerin anlatıldığı kişi, mekân ve olay bağlamında birbirini tamamlayan anlatılardan oluşur. Ayrı hikayelerden oluşmasına karşın aslında makro metinler olarak değerlendirilen Dede Korkut hikayeleri, genel olarak Oğuzların yaşamları etrafında şekillenir. Oluştukları dönemin şamanik özelliklerini yansıtan bu anlatılar, yazıya geçirildikleri dönem itibarıyla da İslami bir nitelik kazanırlar. Dede Korkut anlatıları içerisinde farklı bir konuma sahip hikayelerden biri olan Basat'ın Tepegöz'ü Öldürdüğü Destan, genel hatlarıyla dört bölüme ayrılabilir:

1. Düşman saldırısı nedeniyle Oğuz kavminin göçü sırasında Aruz Koca'nın çocuğunu düşürmesi, daha sonra bulması ve bu çocuğun Basat ismini alması
2. Konur Sarı Çoban'ın sapkın bir eylemle peri kızıyla ilişkiye girmesi ve Tepegöz'ün doğumu
3. Tepegöz'ün Oğuz kavminin başına açtığı problemler ve yarattığı tahribatlar
4. Basat'ın türlü mücadeleler sonrası Tepegöz'ü öldürmesi ve Oğuzların huzura kavuşması

Bu dört ana olay ekseninde gelişen anlatının olay basamakları kısaca şu şekildedir:

Düşman saldırısından kaçan Aruz Koca'nın kaçarken oğlunu düşürmesi, bir aslanın çocuğu bulması, emzirmesi ve büyütmesi, Oğuz kavminin bir müddet sonra yurtlarına geri dönüp yerleşmeleri. Oğuz beylerinin çocuğu aslanın ininde yakalayıp getirmeleri ve çocuğun her seferinde geri kaçması. Dede Korkut'un gelip çocuğa öğütlerden sonra “Basat” adını vermesi. Aruz'un çobanı Konur Sarı Çoban'ın Uzun Pınar denen yerde peri kızlarını görmesi ve kepenegini atarak bunlardan birini yakalaması ve cinsel ilişkide bulunması. Peri kızının ilişkiden sonra Konur Sarı Çoban'a bir yıl sonra emanetini gel al diyerek uçup gitmesi. Ertesi yıl peri kızın aynı pınarın başında çobandan olan çocuğunu dünyaya getirmesi, göç zamanı çobanın pınar başına gelmesi ve emaneti görmesi. Bayındır Han'ın beyleriyle çıktığı bir gezi sırasında bu pınarın başından geçerken çocuğu bulması. Aruz Koca'nın isteği üzerine Bayındır Han'ın, Tepegöz'ün, oğlu Basatla birlikte büyütüp yetiştirmek üzere kendisine verilmesini kabul etmesi. Aruz Koca'nın çocuğu eve getirmesi ve evdeki olumsuz eylemlerin

yansımaları sonrası Tepegöz'ün kovulması. Annesinin Tepegöze büyülu yüzük takması. Oğuz beylerinin Tepegöz ile mücadeleleri ve Dede Korkut'a başvurmaları. Dede Korkut'un Tepegözle görüşmesi ve anlaşma yapması. Kapak Kan'ın karısının Basat ile görüşmesi ve Basat'ın kendisi için verilen ziyafette beylere danışması sonrasında Basat'ın Tepegöz'ün bulunduğu Salahanaya Kayasına varması ve uyumakta olan Tepegöz'ü öldürme çabaları Basat'ın Tepegözle giriştiğı mücadeleler. Basat'ın Tepegöz'ü kendi kılıcıyla öldürmesi ve Oğuz kavminin bu başarıyı kutlamaları.

Dramatik Aksiyonu Sağlayan Değerler

Bir anlatıda entrik kurgular çerçevesinde dramatik aksiyonun sağlanabilmesi için ölkü değer ve karşı değer denkleminin kurulması gerekmektedir. Entrika, anlatılardaki kişilerin sıradan davranışlarını, öykü ve epizot seviyesinden kurtarıp bir nedensellik dizgesi ve bir anlam oluşturma çabasıyla dramatik aksiyon denilen büyük birlik prensibine taşır (Korkmaz 2002: 271). Korkmaz'ın ifade ettiğı kişiler ve eyleyenler, *“kendilerini ancak kavram ve simge boyutunda ifade ederek evrensel hakikate açarlar* (Korkmaz 2002: 273).

Tepegöz anlatısında şahıslar, dramatik aksiyonu sağlayan değerlerin kişiler düzlemini oluşturur. Burada kişiler sadece görüntüdür. Kişilerin görüntü seviyesinden çıkarılıp daha öz bir seviyeye kavuşmaları onların tematik güçlerle olan ilişki düzeyine bağlıdır. Çünkü anlatılarda asıl hedef tematik güçtür. Dramatik aksiyonu sağlayan değerlerin entrik kurgu içerisinde kazandığı derin anlamın önemine dikkat çeken Korkmaz, Basat'ın Tepegöz'ü Öldürdüğü Destan için genel bir tespitte bulunur: *Tepegöz anlatısı dramatik aksiyon itibarıyla içi içe bağdaşımli iki ana izlek üzerine kurulur. Bunlardan birincisi, bir dokunulmazlık zırhıyla örölü Tepegöz'ü ortaya çıkaran ölümlü insanların zaafı; ikincisi ise, giderek evrenselleşen felaketi ortadan kaldıran düşünen insanın başarısıdır* (Korkmaz, 2000: 259). Korkmaz'ın bu önemli tespiti, doğayı ve doğalı ihlal eden insanın ahlaki değerlerle ve ekolojik sorunlarla yüzleşmesidir. Bu durum, bir yandan tahrip edenlerin, öteki yandan onaranların çatışmasıdır. Tarih sayfalarında sık karşılaştığımız, değerleri alt üst eden, ekolojik dengeyi sarsan yıkıcılar ile doğayı kucaklayan, gök kubbenin altında yaşayan her canlıya doğasında yaşama hakkı tanıyan yapıcılarının mücadelesidir.

Basat'ın Tepegöz'ü Öldürdüğü Destan'da kişiler düzlemi, Basat ve Tepegöz üzerine kuruludur. Basat'ın temsil ettiğı ölkü değer kişiler arasında bilge, şaman, otacı ve ara bulucu Dede Korkut, hanlar hanı Bayındır Han, Oğuz toplumuna mensup Aruz Koca, Yünlü Koca, Yapağılı Koca, Kapak Kan'ın karısı ve at çobanı sayılabilir. Tepegöz'ün temsil ettiğı karşı değer düzleminde de Oğuz'a kötölük edip öç alan Tepegöz, bu felaketin ortaya çıkmasına

sebeup olan tamahkar Sarı Çoban ve aslında masalların güzel ve iyi huylu kahramanı olan peri kızı yer alır. Tepegöz anlatısının kişiler düzleminde dikkat çeken önemli unsurların başında Aruz'un çobanı Konur Koca Sarı Çoban'ın karşı değer düzleminde değerlendirilmesidir. Her ne kadar Oğuz toplumuna mensup kişiler Dede Korkut anlatıları bağlamında ülkü değer düzleminde değerlendirilse de Sarı Çoban'ın bu kapsam dışında kalması önemli bir durumdur. Yaptığı yakışıksız eylemle Oğuz'un başına gelen felaketlerin müsebbibi olan bu kişi; aslında doğayı tahrip eden, doğanın genetiği ile oynayan bir tipin temsilcisidir. Anlatıda dikkat çeken diğer önemli unsur peri kızın karşı değer düzleminde değerlendirilmesidir. Saim Sakaoglu'nun perilerle ilgili: *Bunlar masalların sevimli, iyiliksever kahramanlarıdır. Kızlarının güzelliğine insanoğlu âşık olur. Darda kalanlara çeşitli şekillere girerek yardım ederler* (Sakaoglu, 1973: 250) gibi tespitleri perilerin halk anlatılarının ülkü kahramanları olma tezini doğrular. Ancak burada peri unsuru şu şekilde de değerlendirilebilir: Kendisini masumiyetle, doğayla ve doğalla konumlandıran peri, kendisini ve temsil ettiği değerleri yok sayan ve tahrip eden insana sessiz kalmayıp tepkisini sert bir şekilde dile getirir. Bu da aslında doğanın, doğal olmayan bir eyleme karşı öfkesi ve çılgılığıdır. Anlatı bu şekilde okunduğunda perinin örtük anlamda ülkü bir değer olma konumunu koruduğu görülür.

Tematik gücü oluşturan kavram düzleminde ülkü değer bağlamında Basat'ın cesareti ve zekâsı, Oğuz toplumunun Tepegöz'ü yok etmek için ortaya koyduğu dayanışma ve kahramanlık yer alır. Karşı değer bağlamında ise Sarı Çoban'ın tamahkarlık edip Peri kızına tecavüz etmesi, Oğuz toplumunun Tepegöz karşısında çaresizliği ve bütün bunların etrafında dönen entrikalar değerlendirilebilir. Sembol düzleminde Basat'ın Tepegöz'ü yenerken kullandığı savaş aletleri ok, yay, kılıç, hançer ülkü değer olarak; pınar, kütle ve yüzük karşı değerler bağlamında tartışılabilir.

KORA Şeması

	Ülkü değer	Karşı değer
Kişi	Dede Korkut Bayındır Han Basat Aruz Koca At çobanı Yünlü Koca	Tepegöz Sarı Çoban Peri kız

	Yapağılı Koca Kapak Kan'ın karısı	
Kavram	Dayanışma Cesaret Zekâ Kahramanlık Bilinç Olgunlaşma	Tecavüz Entrika Çaresizlik Tamah Bilinçsizlik Nefis
Sembol	Ok Kılıç Yay Hançer	Pınar Kütle Yüzük

Gücün ve Çözümün Temiz Yüzü: Basat

Gücün, cesaretin, zekanın, bilgeliğin temsilcisi olarak kabul edilen Basat; şamanizmin ve yaratılışın önemli bir unsuru olan *ateş* sayesinde Tepegöz'ü yener. Ateş kültü mitolojide arınmayı ve temizliği sembolize eder. Böylelikle Sarı Çoban'ın peri kıza karşı işlediği suç ve günah, Basat tarafından temizlenir. Tepegöz'ün her fırsatta kurduğu tuzaklara zekâsı sayesinde düşmeyen Basat, aslında Sarı Çoban'ın bir anlık heves uğruna kaybettiği insanlık onurunu kurtarır.

Dede Korkut'un Basat'a söylediği: *Oğlanum sen insansın, hayvanıla musahib olmagıl. Gel yahşı at bin, yahşı yiğitlerle eş yort* (Özçelik, 2016: 435) sözü Basat'ın olgunlaşma ve bilinçlenme sürecinde bir kırılma noktasıdır. Söylem açısından sıradan bir söz gibi görünse de derin analiz yapıldığında Basat'ın hem kendi için hem Oğuz toplumu için hem de insanlık için taşıdığı yükün ağırlığını ortaya koyar. Dede Korkut'un Basat'a hitaben yaptığı insan vurgusu, kişinin kendi varlık bilincinin farkına varması, problemleri çözebilecek denklemleri kurması sorununu ortadan kaldırmayı gerektirir. Korkmaz, bu denklem paralelinde Aruz Koca'nın oğlu Basat'ı şu şekilde tanımlar: *Basat, bilişsel ve eylemsel akti birleştirerek çözüm dizgeleri oluşturan, bunları ard arda uygulayan yüzü tamamen bu dünyaya dönük böylesi bir Alp-bilge tipidir. Ancak anlatı içinde zaman zaman bu yönüyle bağdaşmayan eylemlerde bulunduğu da gözlenir. Bunun nedeni, İslami bir endişenin metne sonradan ilâştirilmesidir* (Korkmaz, 2000: 267). Burada çözümün temiz yüzü söylemini öncelikle Dede Korkut için kullanmak gerekir.

Çünkü anlatıların birçoğunda ozan, bilge, hekim kimliği ile karşılaştığımız Dede Korkut, aynı zamanda çatışma unsurlarının çözümünde arabuluculuk da yapar. Basat'ın Tepegöz'ü Öldürdüğü anlatıda da bu göreviyle ön plana çıkan ve Basat'a insanlık vurgusu yapan yine Dede Korkut'tur. Bilge tipinin önemli temsilcisi olan Dede Korkut'un Basat'a hitaben verdiği öğütler, tam da Sarı Çoban'ın göz ardı ettiği değerlerdir. Çünkü Sarı Çoban, peri kıza tamah etmekle insanlığını unuttur.

Doğal Olmayanın Kirletilmiş Yüzü: Tepegöz

Tepegözün ortaya çıkış sorusunun yanıtını Sarı Çoban'ın kimliğinde sorgulamak mümkündür. Bir Oğuz çobanı olan ve aslında Oğuz toplumunun bütün ülkü değer eylemlerine yakışır bir şekilde hareket etmesi gereken Sarı Çoban, doğal olmayan bir açgözlülük ve kirlilik ile öz'de insana yakışmayan bir davranışta bulunur: İsteği dışında biriyle cinsel birliktelik. Burada biri diye sözü edilen kişinin bir peri olması anlatıya daha da trajik bir anlam yükler. Çünkü peri, halk anlatılarının güzel, iyi huylu, yardımsever ve aynı zamanda kutsal bir kahramanıdır. Tecavüzün peri gibi kutsal bir varlığa yapılması ortaya çıkacak felaketin derecesinin yüksekliği ile ilgili olsa gerektir. Nitekim Tepegöz'ün Oğuz toplumuna yaşattıkları da bu olayla doğru orantılıdır. Sedat Tamay, *Basat'ın Tepegöz'ü Öldürdüğü Anlatması'nda Asalet, Güç ve Bilgeliliğin Zaferi* adlı makalesinde Konur Koca Sarı Çobanı, *yoğlaşmış insanın zaafıyla, toplumsal değerleri hiçe sayıp ve insan olduğunu unutup “tama” ile peri kızını “cima” ederek, bir yandan, insanın, yeteneğiyle çevresini dünya yapma terciğini doğal çevrenin kirletilmesi biçiminde kullanırken, öte yandan, insanın kendi varlık alanına, doğaya karşı bir suç işlemiştir* (Tamay, 2009: 167) diyerek aslında doğaya ve doğala karşı kirli eylemlerde bulunan insan tipine dikkat çeker. İnsanın bu iğfal eylemi onu doğayla ve doğal olmayanla karşı karşıya getirir. İşte Tepegöz de bu kirletilmiş doğanın bir yansımasıdır. Genetiği ile oynanan doğa, intikamını almak için en zorlu savaşımlara girecektir. Basat ile Tepegöz'ün mücadelesi de aslında tam da bunun bir yansımasıdır. Basat, gücüyle ve zekasıyla insanın temiz yüzünü tekrar ortaya koymaya çalışacak, Tepegöz de suça, günaha ve doğal olmayana öfkesini kusacaktır.

Tepegöz'ün geçirdiği olumsuz çocukluk dönemi; tekmelenmesi, süt anneden süt emmemesi, diğer çocuklarla sürekli şiddet eylemlerine girişmesi sonraki dönemlerde Tepegöz'ün bütün eylemlerine yansıyacaktır. Yoğlaşan insan tipinin temsilcisi olan Sarı Çoban ile doğal olmayandan doğan Tepegöz hem Korkmaz'ın hem de Tamay'ın yaptığı tespitler doğrultusunda birer taşıyıcı konumundadırlar. Tamay'a göre, çoban, *aynı zamanda, cehaleti de simgeler. Anlatının gelecek kurgusu içinde Basat ile karşı karşıya getirilecek olan*

Tepegöz'ün de babası gibi toplumsal değerlere yabancı, yoz ve "cahil" olması gerektir. Bu nedenle, Tepegöz, aynı zamanda, kalıtsal bir taşıyıcıdır (Tamay, 2009: 168) Korkmaz, çobanın eylemini mekanla bağdaştırarak daha derin bir okuma yapar. Yaratılışın önemli unsurlarından olan su'ya göndermeler yapması eylemin şiddetini daha da artırır. Çünkü su, kutsaldır, dokunulmazdır: *Konur Sarı Çoban, özelde kendi (individueel geist), genelde ise varlık tabakası (topluluk geisti) adına Uzun Pınar'ı yani oluş'un ve yaratılışın kaynağı, mataria priması ve kutsallığın barınağı suların dokunulmazlığına dokunarak onu kirletmiştir* (Korkmaz, 2000: 262). Burada işlenen günahın büyüklüğünü mekân algısıyla ilişkilendirmek anlamlı olacaktır. Mitolojinin, şamanizmin ve tek tanrılı dinlerin kendi anlayışları içerisinde kutsal kabul ettikleri kültler ve mekanlar vardır. Yaratılışın önemli kültlerinden ve dört önemli unsurdan biri olan su, bu anlamda önem arz eder.

Ramazan Korkmaz, çobanın eylemini ve Tepegöz'ün ortaya çıkışını günah kavramıyla ve daha derin bir boyutta ele alır: *Ontolojik anlamıyla insan biyopsişik olarak günah tohumunu içinde taşıyan bir varlıktır. Günah işlemek, insanın bir varlık değerine karşı onu aşağılayacak bir eylemde bulunması demektir. Fakat bu onun varlığının ve tarihselliğinin bir parçasıdır. Kutsal Kitaplardaki Cennet'ten kovulma motifleri dikkate alınırsa, aslında yanlışının daha derin bir boyutta kavranması sağlanmış olur* (Korkmaz, 2000: 260). Günah kavramının hem yazılı hukukta hem de toplumsal normlar açısından bir karşılığı vardır. Yazılı hukuk söz konusu olduğunda günah, suça dönüşebilir. Ancak yazılı hukukun olmadığı ve toplumsal normların etkin olduğu toplumlarda yapılan eylem sadece günah olarak kalır. Burada da çobanın tamah ederek ortaya koyduğu eylem, sadece günah olarak değerlendirilir.

Sihirli Gücün İktidarı: Yüzük

Türk kültüründe, destanlarda, masallarda ve halk hikayelerinde güç ögesi ve tanınma nişanı işlevleriyle ele alınan yüzük hem İslamiyet'ten önceki hem de İslamiyet'ten sonraki dönemlerde üretilen anlatılara çeşitli şekillerde imgesel anlamlarıyla konu olmuştur. Bir insan ile bir periden olan Tepegöz ne insandır ne de peridir. Bedenen ve ruhen ikisine de benzemez. Tasviri mitik kahramanlara benzetilen Tepegöz, peri anasının parmağına geçirdiği yüzük ve *oğul sana ok batmasın, tenini kılıç kesmesin* (Ergin, 1999: 154), duasıyla tam bir olağanüstü güç kazanır. Büyülü yüzüğün Tepegöz ile Basat arasında el değiştirmesi, iktidar kavramıyla ilgilidir. Gücü kullanmayı, korunmayı ve büyümeyi sembolize eden sihirli gücün iktidarı yüzük, başlangıçta Tepegöz'ü güçlü kılar ve dokunulmazlığını sağlar.

Sonuç

Dramatik aksiyonu sağlayan entrik kurgular, tematik güç değerleri bağlamında değerlendirildiğinde aksiyonun önemli denklem unsurları olan kişilerin, kavramların ve sembollerin metin içerisinde yüklendikleri anlamların içerik analizlerinin derin yapıda ele alınması anlatıya farklı bakış açıları getirmektedir.

Basat'ın Tepegöz'ü Öldürdüğü Destan'da ülkü değer ve karşı değer bağlamında kurulan denklemin bir tarafında gücün temiz ve parlak yüzü Basat, diğer tarafında doğanın ve doğanın ihlali neticesinde ortaya çıkan Tepegöz yer almaktadır. Anlatıda kişi, sembol, imge ve mekân çerçevesinde yapılan okumalar, Dede Korkut kitabının derinliğini ve arka planındaki zenginlikleri ortaya koyması açısından önemlidir. Böylelikle olağanüstü özelliklerin, mitik ve masalsı öğelerin ön plana çıkarıldığı Tepegöz anlatısında; bilinç, olgunlaşma, insanın varoluşsal sorunu ve evrensel mesajlar ile ilgili bir derinliğe sahip olduğu gerçeği ortaya çıkmaktadır.

Kaynakça

BAYAT, Fuzuli. (2018). *Mitten Tarihe Sözden Yazıya Dede Korkut Oğuznameleri*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

CAN, Âdem. (2011). Homeros Destanları ile Dede Korkut Hikâyeleri Arasındaki Kurgu, Yapı, Tip ve Tema Benzerlikleri. *Turkish Studies*, 6(2), 263-286.

ERGİN, Muharrem. (1999). *Dede Korkut Kitabı*. İstanbul: Boğaziçi Yay.

FEYZİOĞLU, Nesrin. (2004). Dede Korkut Hikâyeleri'nden Duha Koca Oğlu Deli Dumrul Hikâyesi ile Basat'ın Tepegöz'ü Öldürdüğü Hikâyeye Simge ve İmgeler Bakımından Bir Yaklaşım. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4 (2), 51-60.

GÖNEN, Sinan. (2011). Göç Yolunda Kaybolan Basat ile Göç Yolunda Dünyaya Gelen Tepegöz'ün Günümüzde Anlatılan Bir Varyantı Üzerine. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, S 30, 99-113.

KORKMAZ, Ramazan. (2000). Fenomenolojik Açıdan Tepegöz Yorumu. *Uluslararası Dede Korkut Bilgi Şöleni*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 259-270.

KORKMAZ, Ramazan (2002), "Romanda Dramatik Aksiyonu Sağlayan Değerlerin Görüntü Seviyeleri Üzerine Bazı Öneriler", *Scholarly Depth and Acuarly- Lars Johanson Armağanı*, 271- 282, Ankara: Grafiker Yayınları.

KORKMAZ, Ramazan. (2009) Sınırları İhlal Edilen Doğanın İntikamı: Tepegöz. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 4/8 Fall*

OĞUZ, Öcal. (1998). Dede Korkut Kitabı'nda Sosyal Çevre İçinde Ozan. *Milli Folklor*, S 37, 36-38

ÖZÇELİK, Sadettin. (2016/I). *Dede Korkut, -Dresden Nüshası-Giriş, Notlar*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

ÖZÇELİK, Sadettin. (2016/II). *Dede Korkut, -Dresden Nüshası-Metin, Dizin*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

PEHLİVAN, Gürol. (2015). *Dede Korkut Kitabında Yapı, İdeoloji ve Yaratım Dresden ve Vatikan Nüshalarının Mukayeseli Bir İncelemesi*. İstanbul: Ötüken Yayınları

RANK, Otto. (2016). Kahramanın Doğuş Miti, Mitolojinin Psikolojik Yorumu (çev: Gökçe Yavaş) İstanbul: Pinhan Yayıncılık

SAKAOĞLU, Saim. (1973). *Gümüşhane Masalları, Metin Toplama ve Tahlil*, Ankara

TAMAY, Sedat. (2009). Basat'ın Tepegöz'ü Öldürdüğü Anlatması'nda Asalet, Güç ve Bilgelğin Zaferi. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, İzmir, 9(1), 161-171.

THOMPSON, Stith. (1955-1958). *Motif, Index Of Folk Literature*, Indiana Univ.